

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joi și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strelnătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Prenumerățiune nouă

la

„Telegraful Român”

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Octombrie-December al anului 1888, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foaiei.

Banii de prenumerățiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime se fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfîrșește cu ultima Septembrie 1888, să-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român” în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fișii de adresă dela abonamentul ultim.

Nr. 3369 Plen.

Notă oficială,

cătră toate organele bisericesci din arhidieceșana gr. or. română din Transilvania.

În înțelesul rescriptului înaltului ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune din 27 Iunie a. e. Nro 821 pres. se notifică spre conformare tuturor organelor bisericesci din arhidieceșana noastră a Transilvaniei, că espedițiunile oficiale cătră partidele aflătoare în Bosnia și Herțegovina, nescutite de taca postală, pentru mai mare siguranță despre ajungerea la destinul lor sunt a se face prin mijlocul cirei organelor politice locale, scriindu se tot d'odată pe adresă „porto-mentes közzolgáltatni ügyben.”

Sibiu, 22 Septembrie, 1888.

Consistoriul arhidieceșan.

Nicolau Popea m. p.,
vicariu arhiepiscopesc.

Nicanor Frateșiu m. p.,
secretariu cons.

Sibiu, 26 Septembrie

Preste patru zile se va întruni supremul nostru for legislativ bisericesc în sesiune ordinară. Vom avea deci ocaziune să salutăm din inimă aici, în reședința noastră metropolitană, pre reprezentanții clerului și ai poporului român ortodocs din întreaga

provincie metropolitană, adunați în numele Domnului, pentru aflarea căilor și a mijloacelor celor mai salutare pentru înaintarea în cultură a poporului nostru doritoriu de a ține pas cu popoarele conlocuitoare.

Congresul nostru va avea să reguleze unele lucruri de controversă, și în special va avea să aducă norme generale pentru întreaga provincie metropolitană, ca să fie uniformitate în întreaga viața noastră bisericescă pe toate terenele, și în toate ramurile administrațiunei.

Are grele probleme de deslegat congresul acesta, probleme, cari până acuma încă nu au intrunit vederile tuturor factorilor în o deslegare salutară, și noi din capul locului declarăm și acuma, că aceste cestiuni de controversă nu au fost discutate după a noastră știință în organele noastre bisericesci, căci dacă erau discutate, astăzi am avea cel puțin cunoștința despre vederile dieceselor în singuritate casuri concrete.

La acest loc vom suleva o cestiune, care de bună seamă va forma obiect de discuțiune în sesiunea din anul acesta a congresului nostru național-bisericesc, anume, vom suleva cestiunea apelabilității, care s'a pertractat și în sesiunea congresului din anul 1886 și s'a amînat, comunicându-se proiectul prezentat de consistoriul metropolitan consistorielor eparchiale ca se ceară votul sinoadelor eparchiale în această cestiune de mare importanță pentru uniformitatea dezvoltare a aședimintelor noastre bisericesci.

După știința noastră două păreri principale s'au format până acuma în provincia noastră metropolitană cu privire la cestiunea aceasta; o părere admite apelabilitatea dela consistoriile eparchiale la consistoriul metropolitan fără nici o restricțiune, o altă părere admite apelabilitatea numai în cause matrimoniale și disciplinare, în celelalte însă nu, anume nu o admite în cele administrative sub cuvîntul, că acestea nu sunt apelabile, și au să fie decise definitiv la singuritatele consistorii eparchiale.

Nu este chemarea noastră ca la acest loc și tocmai acuma în ajunul sesiunii congresuale să ne declarăm, care dintre aceste două păreri este mai logică după principiile depuse în statutul organic, care este mai practicabilă între actualele noastre împrejurări, și care este mai salutară pentru o uniformă dezvoltare a tuturor instituțiunilor noastre bisericesci în întreaga provincie metropolitană.

Părerea primă se pare a avea basă logică în statutul organic, care în dispozițiunile generale sub punct V prevede pentru administrarea și conducerea afacerilor bisericesci scolare și fundamentale câte un comitet și câte o epitropie în fie-care parohie

și protopresbiterat, eară în eparchie și metropolie câte un consistoriu, și sub punct VI dispune, că: Jurisdicțiunea bisericescă, atât în afacerile judiciare, cât și în cele administrative se va esercia prin scaunele protopesce, ca instanța I-a, prin consistoriile diecesane, respective arhidieceșane, ca instanța a II-a, și prin consistoriul metropolitan ca instanța a III-a.

Vedem așadar, că după aceste dispozițiuni generale trei instanții sunt instituite în organismul nostru metropolitan, și consistoriul metropolitan este instanța supremă, forul suprem; și dacă considerăm, cari sunt agendele scaunului protopresbiterat, ajungem la concluziunea: că partea cea mai contraversată de părerea a II-a, adică alegerile feșelor bisericesci este pusă în lanțul instanțelor, cari se termină la consistoriul metropolitan.

Acest principiu apare salutaru, dacă avem în vedere uniforma dezvoltare a instituțiunilor noastre bisericesci în întreaga provincie metropolitană și aceasta se va ajunge cu mult mai ușor, dacă dăm consistoriului metropolitan ocaziunea, ca precum congresul aduce norme generale pentru întreaga provincie metropolitană, asemenea și consistoriul metropolitan, ca organ suprem, să supravegheze uniforma aplicarea acestor norme generale pe toate terenele,

Părerea a doua, neapelabilitatea cauzelor administrative, se motivează cu autonomia singuraticilor eparchii, și cu împregiurarea, că consistoriul metropolitan, după-cum este aședimintat, abia se poate întruni pe an odată. Dacă se va deschide ex lege prin normativ calea la apelațiune, atunci se va introduce o încurcătură ne mai pomenită, organismul metropoliei fără lipsă simțită și fără motive plausibile se va complica, ce va apesa greu asupra singuraticilor eparchii, deoarece ce cu anii nu vom ajunge la finalizarea unei alegeri de învățătoriu, de paroch, etc., deoarece minoritatea nemulțămă totdeauna va apela cauza.

Prin apelarea tuturor cauzelor în cele din urmă suferă și vașă arhierului, care după canoane e domn în eparchie, și trebuie să presupunem, că consistoriile eparchiale mai bine cunosc situațiunea eparchiei, și ce fac, bine fac.

Datori suntem în fine să amintim și aceea, că o parte considerabilă de credincioși ai bisericei noastre voesc deslegarea cestiunei deocamdată numai în formă, adică să nu se decidă apelabilitatea prin un normativ general, ci prin normative speciale, pentru esemplu a apelabilității alegerilor de preoți în regulamentul pentru instituirea de preoți etc.

Nu scim, care va fi votul congresului în această cestiune de mare importanță. Dorim numai, ca în

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare.)

4. Extractus e relatione Conferentiae in rebus transilvanicis dte 5 Mai 1747.

Celebrata est hoc die sub praesidio Iosefi Lotharii s. RI. Comitiss a Königs Egg Campi Marchali, praesentibus in margine positiss ministris et aliis Consiliariis ministerial. in rebus transilvanicis conferentia; Ad punctum 4-um. In quo de eliminandis in montibus et eremis de gentibus sub praetestu pietatis multum mali patrantibus Calugeris schismaticis, nec non arcendis graecis illis quaestoribus, qui ad multam in Transilvania Pptu stabilitam societatem spectant et questus titulo in rebus unionis impedimento sunt, agitur, observandum venit; expediendis hoc in passu ad loca debita, Mandatis ob nationem politicam inserendum esse, quod Calugerorum intuitu, non reliquia, sed alia politica et juris motiva prouti sunt, securitas publica, transgressio, mandatorum a terrae ppe editor hisque similia.

Ad P. 5-tum. Librorum schismaticorum in ductionis prohibitio ad unitas, adeque illos Cottus, sedes, etc., Districtus foret modificanda, in quibus schismatici non sunt tolerati, generaliter autem pos-

set demandari, ut omnes eius generis deinceps inducendi libri a tricesimorum et Teloniorum officialibus antequam rederentur, Patribus societatis Jesu illis in locis, ubi eius modi librorum fit inductio, ad praeviam Censuram consignentur, quo per actu si relevantes non subversarentur Considerationes, proprietariis reddentur.

Postremo agit de quadam emigratione non nullarum Valachicarum familiarum elapsa proxime aestate Moldaviam.

Punctele următoare tractează anume:

P. 5. Despre formarea de două senate jud. & pol. la gubern și înmulțirea de 2 consilieri sup. cathol.

P. 6. Denumirea de comes a lui Bausner ex acathol. și a Bürgermaisterul. West ex cathol.

P. 7. Regularea contribuții după o sistemă nouă.

P. 8. Plătirea unui rest din cassa provincială în statul militar.

P. 9. Cere opiniune dospore ușurarea iobagilor.

P. 10. Sanitare.

P. 11. Zulage de 200 fl. pentru revisorul Wolf.

P. 12. Ordinează, ca pe familiile acelea dela cari s'au luat moșiele pentru grănițeri, să se colonizeze airea și să le asigneze loc de aședat sub grea răspundere.

Colect. de I. c. d. P.

5. Maria Theresia etc.

Illustres, Reverende etc. Tametsi ortis discordiis et hinc Unitum inter, ac non unitum Graeci Ritus in haereditario illo nostro Principatu sequacem Clerum ac Populum Valachicum secutis ad Nos cum Vestri medio, tum aliunde delatis querelis componendis, sedandisque animorum motibus pro materna subditorum nostrorum felicitatem conservandi, imo augendi cura, ac studio indefesso, congruas, salutare, et si justa clementissimam nostram mentem rite observatae ac effectui datae fuissent, efficaciam nocturas benique edideramus Resolutiones ordinationesque ad vos tempore in tempus eo fine rescriptas, ut pro officii vestri ratione atque auctoritate vobis attributa, illorum observatiam, debitamque iisdem partitionem apud universos et singulos studiose procurentis.

Displicenter nihilo minus experimur, per missos in Principatu extraneos seductores et disseminata hinc inde concitatoria et seditiosa scripta, plures ex non unitis Valachis eo permotos esse, ut cum prius in fide et obsequio perstiterint, Varios excessus committerent, juxta patriarum legum tenorem gravibus poenis procul dubio obnoxios.

(Va urma.)

